

FINANSE

Gwarancja ochrony majątku fundacji rodzinnej i praw beneficjentów

Fundacja rodzinna, obok obowiązku sporządzania sprawozdania finansowego, a w niektórych przypadkach również jego badania, zobowiązana będzie do przeprowadzania audytu w majątkowej sferze jej działalności.

KRZYSZTOF ROŻKO

wspólnik zarządzający
w Krzysztof Rożko i Wspólnicy
Kancelaria Prawna

NIKOLA JADWISZCZAK NIEDBAŁKA

radca prawny w Krzysztof Rożko
i Wspólnicy Kancelaria Prawna

wiązku przeprowadzania audytu.

Audyt ma zagwarantować ochronę majątku fundacji rodzinnej oraz de facto praw beneficjentów, jako legitymowanych do świadczeń z fundacji. Według zamysłu ustawodawcy z zasady beneficjenci nie będą zaangażowani w prowadzenie spraw fundacji rodzinnej. Z uwagi na ich, z jednej strony bardziej pasywną rolę w fundacji rodzinnej, a z drugiej strony interes w pomnażaniu majątku fundacji rodzinnej, do którego ostatecznie to oni są uprawnieni, ustawodawca przewidział instrument, pozwalający kontrolować nie tylko aspekty finansowe, ale również celowość i zgodność z prawem innych podejmowanych działań.

Badane obszary

Przedmiotem audytu będzie badanie obszaru działalności fundacji rodzinnej, który jest związany stricte z jej majątkiem, a więc obszaru zarządzania aktywami, zaciągania i spełniania zobowiązań oraz zobowiązań publicznoprawnych przez fundację rodzinną. Badanie tych obszarów będzie następowo pod względem prawidłowości, rzetelności oraz zgodności z prawem, celem oraz dokumentami fundacji rodzinnej.

Uprawnionymi do przeprowadzenia audytu fundacji rodzinnej będą firma audytorska albo zespół audy-

torów. Jeżeli audyt będzie przeprowadzał zespół audytorów, w jego skład obligatoryjnie wchodzić będą co najmniej trzy osoby: biegły rewident, doradca podatkowy, adwokat lub radca prawny. Można zatem stwierdzić, że względu na skład zespołu audytorów, że audyt ma pokryć obszar księgowy, podatkowy i prawny. Bez względu na posiadany tytuł osoby zaangażowane w przeprowadzanie audytu powinny posiadać odpowiednie kompetencje i doświadczenie w tym obszarze. Są one bowiem odpowiedzialne za rzetelne przeprowadzenie badania i sporządzenie raportu. W związku z ryzykiem powstania konfliktów interesów oraz zależności przy przeprowadzaniu audytu, które mogłyby w sposób negatywny wpływać na proces przeprowadzania badania oraz jego wyniki, ustawodawca wprost zastrzegł, że osoba przeprowadzająca audyt musi w okresie nim objętym i w jego trakcie być niezależna od fundacji rodzinnej, nie brać udziału w procesie podejmowania decyzji czy świadczyć czynności rewizji finansowej lub doradztwa na rzecz fundacji rodzinnej.

Raz na cztery lata

Audyt fundacji rodzinnej co do zasady ma być przeprowadzany co najmniej raz na cztery lata (obligatoryjnie). Nie ma jednak prze-

szkód, aby audyt taki był przeprowadzany z większą częstotliwością, jeśli tak zdecyduje fundator. Kwestia ta może zostać uregulowana w sposób odmienny w statucie fundacji rodzinnej, z tym jednak zastrzeżeniem, że postanowienia statutu nie mogą wprowadzić wymogu rzadszego niż raz na cztery lata przeprowadzania audytu. Co istotne, fundacja rodzinna, której sprawozdanie finansowe podlegać musi badaniu zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, będzie zobowiązana do przeprowadzania audytu corocznie, każdorazowo przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego.

Na koniec raport

Zwieńczeniem czynności audytowych będzie sporządzenie raportu z przeprowadzonego audytu. Ustawodawca nie precyzuje, jakie niezbędne elementy powinien zawierać raport z przeprowadzonego audytu. Kwestia ta zostanie w pewności wypracowana w praktyce. Wydaje się jednak, że rzetelnie sporządzony raport powinien zawierać co najmniej informacje w zakresie: (i) danych fundacji rodzinnej, której dotyczył audyt, (ii) określenia przedmiotu audytu oraz wskazania okresu, za jaki został przeprowadzony, (iii) wskazania danych firmy audytorskiej przeprowadzającej audyt wraz z informacją o osobach zaangażowanych w przeprowadzenie audytu lub

wskazanie osób wchodzących w skład zespołu audytorów, (iv) wskazania obszarów podlegających badaniu wraz z ich oceną i zaznaczeniem ewentualnie dostrzeżonych nieprawidłowości bądź naruszeń przepisów prawa bądź statutu fundacji rodzinnej, (v) wskazania rekomendowanych działań naprawczych w obszarach, w których dostrzeżono nieprawidłowości czy (vi) wskazania ewentualnych dalszych uwag i zastrzeżeń.

Sporządzony raport będzie podlegał obowiązkowemu przekazaniu do zarządu fundacji rodzinnej. Raport będzie następnie przedstawiany przez zarząd na najbliższym posiedzeniu odpowiednio albo rady nadzorczej (jeżeli została ustanowiona), albo zgromadzenia beneficjentów. Niezwłoczność przekazania raportu do odpowiedniego organu fundacji rodzinnej (na najbliższym jego posiedzeniu) ma umożliwić podjęcie natychmiastowych działań naprawczych w zakresie dostrzeżonych i zidentyfikowanych w toku audytu nieprawidłowości i tym samym zmiętywanie ryzyka zagrożenia stanu aktywów fundacji rodzinnej. Przedstawienie raportu z audytu radzie nadzorczej nie będzie jednak wyłączać uprawnienia beneficjentów do zapoznania się z treścią raportu. Każdy z beneficjentów może bowiem, wykonując przysługujące mu osobiście prawo kontroli, żądać przekazania raportu do zapoznania się. /©©

Sporządzony raport z przeprowadzonego audytu będzie podlegał obowiązkowemu przekazaniu do zarządu fundacji rodzinnej

Fundacja rodzinna, podobnie jak spółka kapitałowa, będzie zobowiązana do prowadzenia pełnej księgowości, sporządzania sprawozdania finansowego oraz w sytuacji spełnienia się dwóch z trzech przesłanek, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości – do poddawania swojego sprawozdania finansowego badaniu biegłego rewidenta. Ustawodawca zdecydował jednak o wprowadzeniu dodatkowego obowiązku dla fundacji rodzinnej – dotyczącego nieznajomości dla żadnej formy prowadzenia działalności – obo-

PRODUKCJA ROLNA

Na kryzys trzeba szybko odpowiedzieć

W obecnej sytuacji rolnicy powinni monitorować sytuację oraz przeciwdziałać nadmiernemu zadłużaniu się.

KONRAD RADWAN

adwokat, Kancelaria KPR

rzeczywistością. Oczywiście sami rolnicy mają niewielkie możliwości rozwiązania tego kryzysu, ale z pewnością powinni pomyśleć o tym, aby zabezpieczyć się przed jego skutkami. Jak to zrobić?

Państwo nie dało rady

Winą za kryzys zbożowy w dużej mierze można obarczyć organy państwowe, które nie dopilnowały tego, aby ziarno z Ukrainy było jedynie transportowane przez Polskę, a nie składowane tu przez długi czas, czy tym bardziej wprowadzane do obrotu. Stało się inaczej, co – jak wiadomo – oznacza spore problemy nie tylko dla producentów zbóż, ale właściwie dla całego rolnictwa. Jednocześnie trzeba zdawać sobie sprawę, że obecnie wywiezienie nadmiarowego zboża z Polski jest bardzo

trudnym zadaniem, głównie z logistycznego punktu widzenia.

W każdym razie mleko się rozlało, a teraz trzeba dołożyć wszelkich starań, aby kryzys został jak najszybciej rozwiązany. W przeciwnym razie grożą nam naprawdę bardzo poważne perturbacje w branży rolniczej, tym bardziej że wiele wskazuje na to, iż zboże nie było jedynym produktem rolnym z Ukrainy, który w sposób niekontrolowany napłynął do Polski. Co wobec tego mają zrobić rolnicy? Pozostaje im właściwie jedynie naciskanie na rząd oraz zadbanie o własne gospodarstwa.

Rolnik musi radzić sobie sam

W obecnej sytuacji właściwie każdy rolnik powinien skupić się na dwóch kwestiach: bieżącym monitorowa-

niu sytuacji oraz przeciwdziałaniu nadmiernemu zadłużaniu swojego gospodarstwa, co zawsze jest pokusą w przypadku spadku rentowności produkcji. Niestety możliwości rozwiązania kryzysu leżą daleko poza zasięgiem agrobiznesu – potrzeba tu skoordynowanych działań na poziomie państwowym, a nawet unijnym – choć to poszczególne rolnicy są najbardziej dotknięci skutkami problemów z tranzytem zboża z Ukrainy.

Jeżeli zapowiedzi rządowe sprawdzą się, to najpewniej niedługo pojawi się program skupu zboża, co z pewnością będzie jednym z najważniejszych środków pomocowych dla rolników. Jednak trudno obecnie przewidywać, na ile te rozwiązania będą efektywne. Dlatego każdy rolnik powinien pamiętać o dobrze sprawdzonych sposobach na zadbanie o swoje finanse, w tym zwłaszcza o restrukturyzacji.

Jak zrestrukturyzować gospodarstwo?

W czasie każdego kryzysu rośnie ryzyko nadmiernego zadłużania się – tę prawidłowość w całej rozciągłości można zastosować także do branży rolniczej.

Nie inaczej jest i tym razem, kiedy wielu rolników, zwłaszcza skupionych dotychczas na produkcji zbóż, już zastanawia się, jak związać koniec z końcem. Oczywiście kredyt może być dobrym rozwiązaniem, ale tylko pod warunkiem zachowania naprawdę wysokiej ostrożności. Bez niej bardzo łatwo wpaść w spiralę zadłużenia, która nierzadko jest ostatnią prostą przed niewypłacalnością.

Aby uniknąć takiego scenariusza, trzeba – obok ostrożnego zadłużania się – pamiętać o szansie, jaką daje rozpoczęcie na czas postępowanie restrukturyzacyjne. Jest to

procedura, dzięki której rolnik może w stosunkowo szybkim tempie znaleźć wyjście z trudnej sytuacji, zawierając z wierzycielami układ będący swego rodzaju ugodą, na mocy której określa się zasady restrukturyzacji zobowiązań.

Jednocześnie warto podkreślić, że postępowanie restrukturyzacyjne tocząca się w myśl regulacji prawa restrukturyzacyjnego nie jest jedyną drogą do odciążenia. Czasem mniej sformalizowane działania – przez niektórych nazywane „restrukturyzacją w sensie szerokim” – mogą przynieść również dobre rezultaty, co sprawdza się zwłaszcza wówczas, gdy zadłużony rolnik znajduje się w stosunkowo dobrym położeniu. Jest to jeden z wielu argumentów na rzecz jak najwcześniejszego inicjowania oddłużania. Zwłoka działa tu zdecydowanie na niekorzyść rolnika. /©©